

[Domov](#) > ... > [Vaše Pravice](#) > [Temeljne Pravice](#) > [Temeljne Pravice V Evropski Uniji](#) > [Navodila Za Izvajanje Listine o Temeljnih Pravicah](#) > Del I – Varstvo temeljnih pravic v Evropski uniji

Del I – Varstvo temeljnih pravic v Evropski uniji

Varstvo temeljnih pravic v Evropski uniji

1. Evropska unija, človekove pravice in temeljne pravice

Evropska unija (EU) temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic (glej [člen 2 PEU](#)).

Eden od glavnih ciljev EU je spodbujati človekove ali „temeljne“ pravice znotraj Unije in po svetu.

V Pogodbah se pojavljata oba izraza, „človekove pravice“ in „temeljne pravice“. Ni pa jasno, zakaj je enkrat uporabljen en, drugič pa drug izraz. Vendar se zdi, da se izraz „človekove pravice“ pogosteje uporablja v določbah, ki se nanašajo na zunanje odnose Unije (tj. njene odnose z državami nečlanicami in mednarodnimi organizacijami). Nasprotno pa se v določbah Pogodbe, ki se nanašajo na notranje vidike (tj. varstvo temeljnih pravic v EU), uporablja izraz „temeljne pravice“. Ker je ta priročnik osredotočen na notranje vidike varstva pravic, se bo uporabljal izraz „temeljne pravice“.

Institucije EU morajo pri izvajanju pristojnosti in nalog, ki so jim podeljene s Pogodbama, vedno spoštovati temeljne pravice EU. Prav tako morajo spodbujati uporabo takih temeljnih pravic, če to ne pomeni razširitve njihovih pooblastil, kakor so določena s Pogodbama.

Države članice morajo spoštovati temeljne pravice EU, ko izvajajo pravo EU. [Del II](#) tega priročnika vsebuje pomoč pri prepoznavanju položajev, v katerih morajo EU in njene države članice varovati temeljne pravice EU.

Preden bomo preučili navedene vidike, so v naslednjih oddelkih predstavljene temeljne pravice, zaščitene v EU, in instrumenti, s katerimi lahko posamezniki zahtevajo odškodnino zaradi kršitve navedenih pravic.

2. Temeljne pravice, zaščitene v EU

EU je z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 pridobila lastno *deklaracijo o pravicah* ali listino zapisanih pravic, imenovano [Listina Evropske unije o temeljnih pravicah](#) (v nadaljnjem besedilu: Listina).

Listina vsebuje preambulo in 54 členov, ki so razdeljeni v sedem naslovov. V naslovih od I do VI (Dostojanstvo, Svobode, Enakost, Solidarnost, Pravice državljanov in Sodno varstvo) so predstavljene zadevne temeljne pravice, medtem ko je v naslovu VII (*Splošne določbe o razlagi in uporabi Listine*) določen sklop pravil o razlagi in uporabi navedenih temeljnih pravic.

Listina in njena vsebina bosta podrobneje obravnavani v oddelkih [2.1](#) in [2.2](#) dela I priročnika. Glavna pravila iz naslova VII pa so obravnavana v [delu III](#).

Listina ima enako pravno veljavo kot Pogodbi, na katerih temelji EU (PEU in PDEU). Vse tri se torej štejejo za primarno pravo EU in so torej glavni viri prava EU. Zato morajo institucije EU spoštovati Listino, tako kot jo morajo spoštovati države članice, ko izvajajo pravo EU. Ta izraz pomeni, da Listina ne nadomešča nacionalnih ustav, čeprav lahko v nekaterih primerih prevlada nad njimi (glede razmerja med Listino in nacionalnimi viri temeljnih pravic glej [del III, oddelek 2](#)).

Vendar Listina ni edini vir varstva temeljnih pravic v EU.

Od 70. let prejšnjega stoletja, ko še ni obstajala listina zapisanih pravic, je [Sodišče Evropske unije](#) varstvo posameznih pravic zagotavljalo tako, da jih je povzdignilo na raven splošnih načel prava EU. Z Lizbonsko pogodbo je bilo potrjeno, da so ta načela med viri temeljnih pravic EU (več informacij o tem vsebuje [oddelek 2.3](#)).

Poleg tega lahko EU pristopi k mednarodnim pogodbam, ki se nanašajo na varstvo temeljnih pravic. EU je od 22. novembra 2011 pogodbenica [Konvencije Združenih narodov \(ZN\) o pravicah invalidov](#), ki je prvi mednarodni pravno zavezujoči instrument, namenjen določitvi minimalnih standardov za varstvo invalidov. To je tudi prva pogodba o človekovih pravicah, katere pogodbenica je postala EU.

Poleg tega ima EU na podlagi Lizbonske pogodbe pravno obveznost, da pristopi k [Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin](#), ki je bolj znana kot Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP). EKČP, ki je začela veljati leta 1953, je bila pripravljena v [Svetu Evrope](#), mednarodni organizaciji za človekove pravice, ki trenutno šteje 47 držav članic, od katerih je 28 držav članic EU.

EKČP je bila prvi instrument, s katerim se je skupina držav dogovorila, da bo zavezana spoštovanju različnih pravic, zlasti državljanskih in političnih. Pomembno je, da EKČP posameznikom omogoča, da pri nadnacionalnem sodišču, tj. [Evropskem sodišču za človekove pravice](#) s sedežem v Strasbourgu, uveljavljajo odškodnino zaradi kršitve zadevnih temeljnih pravic s strani države pogodbenice Konvencije.

Čeprav je z Lizbonsko pogodbo EU naložena obveznost, da pristopi k EKČP, EU zaenkrat tega še ni storila. Vendar to ne pomeni, da EKČP nima nobene vloge v sistemu varstva človekovih pravic v EU. V zvezi s tem glej [oddelek 2.4](#).

2.1 Nastanek Listine EU

Evropski svet je na zasedanju v Kölnu junija 1999 sklenil, da bi bilo treba temeljne pravice, ki se uporabljajo na ravni EU, združiti v enotni dokument, da bi se zagotovila večja prepoznavnost.

Voditelji držav in vlad držav članic, ki so se sestali v Kölnu, so želeli v Listino vključiti splošna načela, ki so bila leta 1950 določena v EKČP, in načela, ki izhajajo iz skupnih ustavnih tradicij držav EU. Poleg tega naj bi Listina vključevala temeljne pravice, ki se uporabljajo za državljane EU, kot so ekonomske in socialne pravice, vsebovane v Evropski socialni listini Sveta Evrope in Listini Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev. Prav tako naj bi izražala načela, oblikovana v sodni praksi Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice.

Listino je pripravila konvencija, ki so jo sestavljali po en predstavnik iz vsake države EU in Evropske komisije ter poslanci Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov.

Evropski parlament, Svet in Komisija so jo uradno razglasili decembra 2000 v Nici. Druga razglasitev Listine je sledila leta 2007 v Strasbourgu, da bi se priznal sklop sprememb, vnesenih v prvotno različico.

Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbedecembra 2009 je bil Listini EU priznan enak zavezujoč pravni učinek, kot ga imata Pogodbi.

2.2 Listina: vsebina

Z Listino so v enem samem dokumentu združene pravice, ki so jih prej vsebovali različni instrumenti EU in nacionalna zakonodajna besedila, pa tudi vrsta konvencij, sprejetih v okviru Sveta Evrope, Združenih narodov (ZN) in Mednarodne organizacije dela (MOD).

Namen Listine, s katero sta okrepljeni jasnost in prepoznavnost temeljnih pravic, je zagotoviti pravno varnost v EU.

Listina vsebuje preambulo in 54 členov, ki so razdeljeni v sedem naslovov:

- Naslov I: Dostojanstvo (človekovo dostojanstvo, pravica do življenja, pravica do osebne celovitosti, prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, prepoved suženjstva in

prisilnega dela);

- Naslov II: Svobode (pravica do svobode in varnosti, spoštovanje zasebnega in družinskega življenja, varstvo osebnih podatkov, pravica sklepanja zakonske zveze in pravica ustvarjanja družine, svoboda misli, vesti in vere, svoboda izražanja in obveščanja, svoboda zbiranja in združevanja, svoboda umetnosti in znanosti, pravica do izobraževanja, svoboda izbire poklica in pravica do dela, svoboda gospodarske pobude, lastninska pravica, pravica do azila, varstvo v primeru odstranitve, izгона ali izročitve);
- Naslov III: Enakost (enakost pred zakonom, prepoved diskriminacije, kulturna, verska in jezikovna raznolikost, enakost žensk in moških, pravice otroka, pravice starejših, vključenost invalidov);
- Naslov IV: Solidarnost (pravica delavcev do obveščeniosti in posvetovanja v podjetju, pravica do kolektivnih pogajanj in ukrepov, pravica dostopa do služb za posredovanje zaposlitev, varstvo v primeru neupravičene odpustitve, pošteni in pravični delovni pogoji, prepoved dela otrok in varstvo mladih pri delu, družinsko in poklicno življenje, socialna varnost in socialna pomoč, varovanje zdravja, dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena, varstvo okolja, varstvo potrošnikov);
- Naslov V: Pravice državljanov (pravica voliti in biti voljen na volitvah v Evropski parlament, pravica voliti in biti voljen na občinskih volitvah, pravica do dobrega upravljanja, pravica dostopa do dokumentov, evropski varuh človekovih pravic, pravica do peticije, svoboda gibanja in prebivanja, diplomatska in konzularna zaščita);
- Naslov VI: Sodno varstvo (pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča, domneva nedolžnosti in pravica do obrambe, načeli zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni, pravica, da se za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat);
- Naslov VII: Splošne določbe razlagi in uporabi Listine (področje uporabe, obseg pravic in načel ter njihova razlaga, razmerje z EKČP, razlikovanje med „pravicami“ in „načeli“, raven varstva).

2.3 Splošna načela prava EU, ki se nanašajo na varstvo temeljnih pravic

Pogodba, s katero je bila ustanovljena Evropska gospodarska skupnost, ni vsebovala določb o varstvu temeljnih pravic. Vendar so prve zadeve, predložene Sodišču Evropske unije, pokazale, da lahko akti EGS posegajo v temeljne pravice, kot sta zlasti svoboda gospodarske pobude ali lastninska pravica.

Že v 70. letih prejšnjega stoletja je Sodišče priznalo, da je pristojno za zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic kot „splošnih pravnih načel“ (glej zadevo [11-70, Internationale Handelsgesellschaft](#), točka 4). To je pomenilo, da so se morala nacionalna sodišča vzdržati odločanja o aktih EGS na podlagi nacionalnih virov za varstvo temeljnih pravic.

Pozneje je Sodišče potrdilo, da morajo biti tudi nacionalne pravne določbe, ki spadajo na področje uporabe (tedanjega) prava EGS, v skladu s temeljnimi pravicami, ki so s pravom EGS zaščitene kot splošna načela (glej zadevo [C-60/84, Cinéthèque](#), točka 26).

Vendar je Sodišče, da bi potrdilo obstoj povezave med nacionalnimi temeljnimi pravicami in temeljnimi pravicami EGS, nadalje ugotovilo, da mora „izhajati iz skupnih ustavnih izročil držav članic“ (glej zadevo [4-73, Nold](#), točka 13). Podobno se je sklicevalo na „mednarodne pogodbe s področja varstva človekovih pravic, pri katerih so sodelovale države članice ali pa so k njim pristopile“, kot vir napotkov (prav tam). Sodišče je tudi trdilo, da je EKČP še posebno pomembna (glej zadevo [C-260/89, ERT](#), točka 42).

Člen 6(3) PEU v sedanji različici določa: „Temeljne pravice, kakor jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svobod in kakor izhajajo iz ustavnega izročila, skupnega državam članicam, so kot splošna načela del prava Unije.“

Z Lizbonsko pogodbo je bila torej potrjena možnost Sodišča, da prek splošnih načel razvije varstvo temeljnih pravic.

Vendar je razmerje med temeljnimi pravicami kot splošnimi načeli prava in Listino zapleteno. Ta vira imata enak pravni status in se z vidika zagotovljenega varstva zelo pogosto prekrivata (to pa zato, ker je bila sodna praksa Sodišča o splošnih načelih podlaga za vsebino Listine, viri za Listino in splošna načela pa se obsežno prekrivajo).

Sodišče še ni zavzelo jasnega stališča glede tega razmerja: v nekaterih primerih se preprosto sklicuje na oba vira (glej na primer zadevo [C-441/14, Dansk Industri \(DI\)](#), točka 22).

Vendar se zdi razumno priznati, da imajo splošna načela o temeljnih pravicah najmanj dve funkciji, in sicer:

- pomagajo pri razlagi Listine: če je z določbo Listine kodificirana temeljna pravica, ki jo je Sodišče že priznalo kot splošno načelo, mora razlaga navedene določbe Listine izhajati iz sodne prakse, v kateri je bila pravica priznana;
- veljajo kot druga možnost za varstvo temeljnih pravic, ki niso priznane z Listino.

Navesti je treba, da se je Sodišče kljub temu, da se člen 6(3) PEU sklicuje (samo) na EKČP, oprlo tudi na druge mednarodne pogodbe kot vire splošnih načel prava EU: na primer na Konvencijo ZN o otrokovih pravicah ali [Evropsko socialno listino](#).

Zato sedanje besedilo člena 6(3) ne bi smelo preprečevati sklicevanja na take druge instrumente.

2.4 Razmerje med EU in EKČP

Trenutno so vse države članice EU pogodbenice Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP), medtem ko Evropska unija ni. Zato Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v Strasbourgu ni pristojno za presojo skladnosti aktov in določb EU z EKČP. Nasprotno pa je pristojno za odločanje o aktih držav članic, vključno s tistimi, s katerimi se izvajajo obveznosti, izhajajoče iz prava EU.

ESČP je vzpostavilo razlikovanje med akti držav članic, s katerimi se izvajajo obveznosti prava EU, ki državam članicam pri njihovem izvajanju dopuščajo določeno diskrecijsko pravico, in obveznostmi, ki take diskrecijske pravice ne dopuščajo. Kadar taka diskrecijska pravica ni priznana, sodišče v Strasbourgu ne bo preučilo (pravnih) aktov držav članic, ker se predpostavlja, da je varstvo temeljnih pravic, zagotovljeno v sistemu EU, vsaj enakovredno varstvu iz EKČP. Vendar je ta predpostavka relativna: ovržena bo, če je bilo varstvo v obravnavani zadevi očitno pomanjkljivo (to je tako imenovana „*bosporska predpostavka*“, imenovana po zadevi, v kateri je bila oblikovana).

Nasprotno pa se posebna obravnava ne uporablja za akte držav članic, s katerimi se izvajajo obveznosti iz prava EU, pri katerih je državam članicam priznana določena diskrecijska pravica.

Od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe velja za EU pravna obveznost, da pristopi k EKČP. Člen 6(2) določa: „Unija pristopi k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ta pristop ne spreminja pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.“

Za pristop Evropske unije mora začeti veljati sporazum o pristopu med Unijo in državami, ki so pogodbenice EKČP. Leta 2013 je bil dokončan osnutek sporazuma o pristopu, vendar ga je Sodišče razglasilo za nezdržljivega s Pogodbama EU in Listino (glej [Mnenje 2/13](#)).

Vendar dejstvo, da EU trenutno ni pogodbenica EKČP, ne pomeni, da Konvencija ni pravno upoštevana na podlagi prava EU. Trenutno EKČP (in sodna praksa sodišča v Strasbourgu v zvezi z njeno razlago) izpolnjuje dve funkciji:

- deluje kot minimalni standard varstva v razmerju do Listine, katere člen 52(3) določa: „Kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija. Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.“ (za več informacij o tem glej [del III, oddelek 5.1](#));
- na EKČP in sodno prakso sodišča v Strasbourgu se je mogoče opreti za varstvo temeljnih pravic kot splošnih načel prava EU v skladu s členom 6(3) PEU (glej [oddelek 2.3](#)).

3. Funkcije temeljnih pravic EU

Institucije in organi EU (ne glede na njihov uradni naziv: agencije, uradi itd.) morajo pri izvajanju svojih dejavnosti vedno spoštovati temeljne pravice EU in spodbujati njihovo učinkovito uporabo. Vsi akti, ki jih sprejmejo, morajo biti v skladu z zahtevami varstva temeljnih pravic.

Tudi države članice EU morajo spoštovati temeljne pravice EU in spodbujati njihovo uporabo, vendar samo kadar delujejo v okviru področja uporabe prava EU (glej [del II, oddelek 3](#)).

Kar zadeva akte EU, imajo temeljne pravice torej dve glavni funkciji.

Prvič, delujejo kot *merilo za razlago*. Akte EU je treba razlagati glede na temeljne pravice EU, in če so mogoče

različne razlage, je treba dati prednost razlagi, ki je najbolj v skladu s temeljnimi pravicami EU.

Na primer, Sodišče je v zadevi C-131/12, [Google Spain](#), Direktivo 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov razlagalo z vidika členov 7 in 8 Listine EU o pravici do spoštovanja zasebnega življenja in pravici do varstva osebnih podatkov. Čeprav Direktiva ne vsebuje nobene izrecne določbe v zvezi s tem, je Sodišče razsodilo, da jo je treba razlagati tako, da priznava „pravico biti pozabljen“: pravico, da oseba pri družbi, ki upravlja iskalnik, doseže odstranitev informacij, ki se nanašajo nanjo.

Drugič, temeljne pravice EU delujejo kot podlaga in merilo za veljavnost. Akt EU, ki ni v skladu s temeljnimi pravicami EU in ga ni mogoče razlagati skladno z njimi, je neveljaven in ga je mogoče razglasiti za ničnega z vložitvijo ničnostne tožbe pri Sodišču ali Splošnem sodišču ali razglasiti za neveljavnega s sprejetjem predhodne odločbe Sodišča (glej [oddelek 4](#)).

Na primer, Sodišče je v zadevi C-293/12, [Digital Rights Ireland](#), Direktivo 2006/24/ES o hrambi podatkov razglasilo za neveljavno, ker z njenimi določbami niso bila vzpostavljena zadostna jamstva za zagotovitev obdelave osebnih podatkov v skladu s členoma 7 in 8 Listine.

Temeljne pravice EU delujejo tudi kot merilo za presojo združljivosti nacionalnih pravnih določb, ki spadajo na področje uporabe prava EU. Take določbe je treba razlagati skladno s temeljnimi pravicami EU. V primeru navzkrižja, ki ga ni mogoče rešiti z razlago, lahko nacionalni zakonodajni organ nacionalno določbo razveljavi ali spremeni. Poleg tega lahko nacionalna sodišča in upravni organi uporabijo zadevno temeljno pravico EU, če izpolnjuje zahteve za neposredni učinek, in opustijo uporabo nasprotujoče nacionalne določbe. Ni jim treba čakati na to, da nacionalni zakonodajni organ formalno spremeni obstoječo nacionalno zakonodajo (v zvezi s tem glej [del III, oddelek 7](#)).

4. Sodna pravna sredstva, ki so na voljo posameznikom pri uveljavljanju varstva njihovih temeljnih pravic EU

Različni sodni in zunajsodni organi zagotavljajo različna sredstva in mehanizme za pridobitev ustreznega varstva v primeru kršitve temeljnih pravic EU.

Sodno varstvo temeljnih pravic na podlagi Listine zagotavljajo Sodišče Evropske unije v Luxembourgju in nacionalna sodišča držav članic.

Če kršitev temeljnih pravic izhaja iz ukrepa EU, lahko samo Sodišče razglasi ničnost akta, ki je privedel do kršitve. Sodišče je mogoče k preučitvi združljivosti ukrepa EU z Listino pozvati na dva načina:

- z **ničnostno tožbo**, vloženo pri sodišču, ki je pristojno za obravnavo tožb za razglasitev ničnosti, ki jih vložijo posamezniki;
- s predlogom za sprejetje predhodne odločbe, ki ga pri Sodišču vloži nacionalno sodišče.

Ta dva načina ukrepanja nista medsebojno zamenljiva: zanju veljajo različne zahteve in postopkovna pravila.

Na primer, [člen 263\(4\) PDEU](#) določa rok za vložitev tožb za razglasitev ničnosti. Poleg tega mora tožeča stranka za vložitev tožbe dokazati dovolj neposreden in osebni interes za razglasitev ničnosti ukrepa, ki ga izpodbija. Pravila v zvezi s takim „procesnim upravičenjem“ so zelo stroga, zato posamezniki pogosto težko vložijo tožbo neposredno pri sodiščih EU.

Nasprotno pa rok za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe ni določen, vendar lahko take predloge pri Sodišču vlagajo samo nacionalna sodišča (glej [člen 267 PDEU](#)). Da se lahko vloži tak predlog, mora na nacionalni ravni potekati sodni postopek, ki se nanaša na domnevno neupoštevanje temeljnih pravic EU v aktu EU (ali nacionalnem ukrepu, s katerim se izvaja pravo EU). Vsaka stranka v nacionalnem postopku lahko nacionalnemu sodišču predlaga, naj zadevo predloži Sodišču, vendar o tem nazadnje odloči nacionalno sodišče (ki lahko predlog vloži tudi na lastno pobudo).

Če kršitev temeljnih pravic izhaja iz nacionalnega akta, morajo varstvo posameznikom v prvi vrsti zagotoviti nacionalna sodišča (pristojni sodni organ se določi v skladu z nacionalnimi določbami o razdelitvi pristojnosti med sodišči zadevne države članice).

Nacionalno sodišče mora najprej ugotoviti, ali vprašanje spada na področje uporabe temeljnih pravic EU ali pa se

nanaša samo na nacionalne temeljne pravice. Če se uporabljajo temeljne pravice EU (glej [del II, oddelke od 1 do 3](#)), mora nacionalno sodišče zagotoviti varstvo, ki ga zagotavljajo. V primeru dvoma lahko nacionalno sodišče pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe o razlagi prava EU.

Izbira najustreznjšega postopka se lahko izkaže za precej težavno, zato bo morda koristno pridobiti strokovno pravno svetovanje: nekateri napotki v zvezi s tem so v [delu III, oddelek 2](#). Sodišče je za to, da bi strankam in njihovim pravnim zastopnikom omogočilo boljše razumevanje pravil o vodenju zgoraj navedenih postopkov, sprejelo nekatera [praktična navodila](#) za stranke v zvezi z zadevami, predloženimi Sodišču. Poleg tega je oblikovalo [Priporočila nacionalnim sodiščem v zvezi z začetkom postopka predhodnega odločanja](#), ki vsebujejo smernice glede tega, ali je smiselno vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe, ter praktične informacije o obliki in učinku takega predloga.

5. Zunajsodna sredstva, ki so posameznikom na voljo pri uveljavljanju varstva njihovih temeljnih pravic EU

Težave v zvezi z varstvom temeljnih pravic EU je mogoče reševati tudi po zunajsodnih poteh.

Kršitve temeljnih pravic s strani institucij, organov, uradov in agencij EU

- Pritožba pri Evropskem varuhu človekovih pravic: pravica, da se posameznik obrne na [Evropskega varuha človekovih pravic](#), ki je sama po sebi temeljna pravica (določena v členu 44 Listine EU), omogoča državljanom EU in osebam, ki v njej stalno prebivajo, da prijavijo „nepravilnosti“ pri dejavnostih institucij, organov in agencij EU, razen Sodišča Evropske unije pri opravljanju njegove sodne funkcije.
- Pritožba pri Evropskem nadzorniku za varstvo podatkov: vsakdo, ki meni, da je institucija, organ, urad ali agencija EU pri obdelavi podatkov, ki se nanašajo nanj, kršila njegove pravice, lahko pri Evropskem nadzorniku za varstvo podatkov vložiti pritožbo na [obrazcu za vložitev pritožbe](#).
- Kršitve temeljnih pravic s strani države članice
- Pritožba pri Evropski komisiji v zvezi s kršitvijo temeljnih pravic s strani nacionalnih organov (če delujejo v okviru področja uporabe prava EU: glej [del II, oddelki od 1 do 3](#)). Podrobne informacije o tem, kako vložiti pritožbo in kako jo bo Komisija obravnavala, so na voljo [tukaj](#).
- Peticija, naslovljena na Evropski parlament: pravica do peticije, ki je sama po sebi temeljna pravica (določena v členu 44 Listine EU), državljanom EU in osebam, ki v njej stalno prebivajo, omogoča, da Evropski parlament opozorijo na vprašanje, ki spada v pristojnost Unije in se nanaša neposredno na vložnika peticije. Več informacij o pravici do peticije je na voljo [tukaj](#).

Prek [spletnega portala Evropskega parlamenta za peticije](#) je mogoče vložiti novo peticijo ali podpreti obstoječo.

Zadnja posodobitev: 09/07/2024

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.